

Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển năng lực tổ chức hoạt động với đồ vật của trẻ ấu nhi cho sinh viên sư phạm mầm non

Trần Thị Khánh Chi*

*Trường Bồi dưỡng cán bộ giáo dục Hà Nội

Received: 06/7/2023; Accepted: 17/7/2023; Published: 26/7/2023

Abstract: On the basis of affirming the necessity of developing the capacity to organize activities with children's objects for preschool pedagogical students; determining the content of developing the capacity of children to organize activities with objects for preschool pedagogical students, the author identifies the basic factors affecting the development of the ability to organize activities with objects. of preschool children for students of preschool pedagogy include: students' awareness and capacity; training management; test and assess student training; instructors guide pedagogical skills for students; student learning environment.

Keywords: Activities with objects, organizing activities with objects, developing the ability to organize activities with objects.

1. Đặt vấn đề

Chất lượng giáo dục phụ thuộc vào rất nhiều yếu tố, trong đó năng lực sư phạm của giáo viên (GV) đóng vai trò quan trọng. Năng lực sư phạm (NLSP) được hình thành bằng nhiều con đường, nhưng đào tạo ở các trường sư phạm có thể xem là sự khởi đầu mang tính nền tảng.

Phát triển năng lực tổ chức hoạt động với đồ vật của trẻ ấu nhi cho SV sư phạm mầm non rất có ý nghĩa trong chương trình giáo dục mầm non nói riêng, hệ thống giáo dục nói chung, góp phần vô cùng quan trọng trong đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ sự nghiệp CNH - HĐH đất nước thời kỳ hội nhập quốc tế. Vì vậy, đào tạo theo hướng phát triển năng lực cho SV sư phạm mầm non về tổ chức hoạt động với đồ vật của trẻ ấu nhi là phát triển đội ngũ GV mầm non đạt chuẩn, trên chuẩn đáp ứng với chủ trương đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục đào tạo nước ta hiện nay. Phát triển năng lực tổ chức hoạt động với đồ vật của trẻ ấu nhi cho SV sư phạm mầm non là quá trình diễn ra lâu dài, chịu ảnh hưởng của nhiều yếu tố.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Nội dung PTNL tổ chức HĐVDV của trẻ ấu nhi cho SV SPMN

* Rèn luyện phát triển NLSP cho SV

Phát triển năng lực nghề nghiệp của SV chính là nắm vững chuyên môn, phát triển các kỹ năng sư phạm, nắm sâu, nắm chắc các kỹ năng sư phạm để áp dụng vào dạy học sau này. Các kỹ năng sư phạm mà SV phải nắm vững là: kỹ năng thiết kế, soạn giảng,

trình bày; kỹ năng tổ chức thực hiện dạy học, xác định được mục đích, kế hoạch, nội dung, chương trình, phương pháp dạy học...

Tổ chức rèn luyện nghiệp vụ sư phạm thường xuyên cho SV để hiểu, biết nâng cao kỹ năng tổ chức các bước lên lớp, soạn giáo án, tập giảng, tập viết trình bày bảng, tự học, tự bồi dưỡng, xử lý tình huống sư phạm... của một GV sau này. Những hoạt động này cũng là phương pháp để SV lĩnh hội được các kiến thức sư phạm, rèn luyện khả năng ứng dụng lý thuyết vào thực tế. Các nội dung này nhằm giúp SV củng cố, hệ thống hoá những kiến thức đã học ở tất cả chương trình đào tạo, về tâm lý học, giáo dục học, các kỹ năng cụ thể của dạy học như: kỹ năng giao tiếp sư phạm, xử lý tình huống sư phạm, tổ chức các bước lên lớp, trình bày bảng, tự học, tự bồi dưỡng... góp phần hình thành trình độ nghiệp vụ sư phạm, chuẩn bị các điều kiện tốt nhất cho SV tốt nghiệp ra trường.

* Phát triển chương trình đào tạo ngành mầm non theo hướng thực chiến. Phát triển và hiệu chỉnh chương trình thường xuyên để cập nhật kiến thức mới và phù hợp với xu thế giáo dục thời kỳ hội nhập để đào tạo được đội ngũ GV nhất là GV bậc học mầm non có khả năng làm việc mọi nơi, mọi điều kiện và hoàn cảnh khác nhau. Chương trình giáo dục mầm non đảm bảo phải cân đối, hài hòa giữa lý thuyết và thực hành, đúng với mục tiêu phát triển năng lực sư phạm, rèn luyện kỹ năng tay nghề, các thao tác thực hành sư phạm cho SV sư phạm mầm non.

* Đổi mới PPDH trong nhà trường sư phạm. Đổi mới PPDH thực chất là thực hiện các phương pháp

nêu vấn đề, phát hiện vấn đề, dạy học tích cực, phát huy tính tích cực cho SV. Cần lựa chọn phương pháp thích hợp với môn học, bài học, tiết học để chương trình mang tính giáo dục tổng quát, tạo tư duy tốt cho SV.

* *Nâng cao chất lượng kiến tập, thực tập sư phạm cho SV sư phạm mầm non.* Kết quả thực tập của SV là một trong những điều kiện để đánh giá năng lực của người học và công nhận tốt nghiệp trong đào tạo GV mầm non. Ngoài ra, thông qua thực tập giúp SV nâng cao nhận thức về vai trò, trách nhiệm, nghĩa vụ của GV góp phần vào sự phát triển xã hội, từ đó hình thành ý thức và tình cảm với nghề nghiệp, nâng cao năng lực tổ chức dạy học của SV.

* *Nâng cao việc đầu tư và sử dụng thiết bị dạy học trong nhà trường.* CSVC, các điều kiện đảm bảo phục vụ cho hoạt động dạy và học, là một yếu tố góp phần quan trọng trong việc đảm bảo chất lượng, hiệu quả đào tạo của các trường. Cần đảm bảo mọi điều kiện cần thiết cho SV học tập rèn luyện năng lực tổ chức hoạt động cho SV trong trường sư phạm mầm non.

2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến PTNL tổ chức HDVĐV của trẻ ấu nhi cho SV SPMN

*** Ý thức và năng lực của SV**

Ý thức học tập của SV ảnh hưởng rất lớn đến kết quả đào tạo của nhà trường nói chung, đào tạo phát triển năng lực của SV các trường sư phạm mầm non nói riêng. Nếu SV không chịu khó học tập, đào sâu nghiên cứu, mở rộng thêm kiến thức bằng cách tự giác học tập độc lập thì chất lượng học tập cũng không thể đạt được kết quả như mong muốn. Trong cùng điều kiện học tập ở nhà trường nhưng kết quả học tập của mỗi SV sẽ rất khác nhau do khả năng và ý thức tự giác học tập SV. Đối với việc rèn luyện kỹ năng dạy học của GV cũng chịu ảnh hưởng rất lớn bởi tinh thần tự giác học tập của họ ngay từ khi còn là SV ngồi ghế nhà trường. Dù nhà trường tạo điều kiện cao nhất, GV quan tâm sát sao đến đâu mà SV không có ý thức tích cực rèn luyện cho bản thân thì kết quả học tập cũng không đạt kết quả cao. Kỹ năng tổ chức hoạt động của SV là sản phẩm của cả một quá trình lâu dài và nó không ngừng được hoàn thiện, đổi mới. Vì vậy, SV sư phạm mầm non cần xây dựng cách thức tự rèn luyện và tích cực trong việc rèn luyện các kỹ năng nghề nghiệp, kỹ năng sư phạm, trong đó có năng lực tổ chức hoạt động với đồ vật của trẻ. Ý thức và tính tích cực của SV các trường sư phạm mầm non là yếu tố vô cùng cần thiết trong việc rèn luyện các năng lực tổ chức hoạt động với đồ vật của trẻ ấu nhi. Trong hoạt động học tập, SV luôn giữ vai trò là chủ thể của quá trình nhận thức. SV sư phạm mầm non càng có ý

thức tích cực thực hành, rèn luyện thường xuyên để vận dụng những kiến thức đã học vào thực tế giảng dạy sau này, thì năng lực càng được phát triển nhất là năng lực tổ chức hoạt động với đồ vật cho trẻ ấu nhi được thành thạo hơn. GV luôn giữ vai trò là người hướng dẫn, tổ chức, điều khiển, điều chỉnh để giúp cho SV tích cực thực hành một cách hiệu quả nhất. Việc rèn luyện ý thức, tinh thần trách nhiệm cho SV sư phạm mầm non học tập và rèn luyện năng lực đòi hỏi phải xác định cho SV thấy rõ được ý nghĩa tầm quan trọng của việc rèn luyện năng lực củ chính mình, nắm vững những tri thức về kỹ năng tổ chức hoạt động với đồ vật cho trẻ và thể hiện tinh thần tích cực học tập, tham gia các hoạt động rèn luyện bản thân. Yếu tố xúc cảm, tình cảm nghề nghiệp chiếm một vị trí đặc biệt quan trọng trong việc học tập và rèn luyện của SV. Khi SV có tinh thần trách nhiệm, nhiệt tình, say mê, cố gắng nỗ lực của bản thân cùng với sự hỗ trợ của bạn bè, GV, nhà trường... mới có khả năng vượt qua những khó khăn để học tập tốt.

Năng lực: Năng lực của người GV là những tri thức, trình độ chuyên môn, kỹ năng sư phạm, những hiểu biết về đặc điểm tâm - sinh lý học sinh, về phương pháp tổ chức hoạt động học tập cho SV... được thể hiện qua quá trình giảng dạy các môn học. Đây là những yêu cầu cần có để rèn luyện năng lực dạy học cho SV nói chung, là vấn đề cơ bản để rèn luyện năng lực tổ chức hoạt động với đồ vật của trẻ ấu nhi cho SV các trường sư phạm mầm non nói riêng. Rèn luyện năng lực tổ chức hoạt động cho SV là một vấn đề không dễ dàng, đòi hỏi GV phải có một sự hiểu biết nhiều về tri thức, tương ứng với yêu cầu mà chương trình đào tạo đặt ra, phải am hiểu về thực tiễn giáo dục cũng như cuộc sống. Tri thức càng sâu rộng thì việc rèn luyện các kỹ năng hoạt động cho SV càng hiệu quả, giúp cho SV có điều kiện thuận lợi trong quá trình học tập, rèn luyện kỹ năng làm việc của mình. Mặt khác, đòi hỏi SV chịu khó học tập, nắm chắc các tri thức trong bài giảng, môn học trong chương trình đào tạo của nhà trường, phải không ngừng tích cực rèn luyện cả trong th và trong thực tiễn. Đối với yêu cầu chuyên môn của giáo dục mầm non, SV cần phải nắm vững kiến thức thuộc các môn học về Tâm lý học, Giáo dục học, Phương pháp dạy bộ môn bậc học mầm non... làm cơ sở để rèn luyện năng lực tổ chức hoạt động với đồ vật của trẻ ấu nhi mà Bộ GD & ĐT đã quy định.

*** Công tác quản lý đào tạo**

Rèn luyện năng lực tổ chức hoạt động cho SV sư phạm mầm non là nhiệm vụ trọng tâm của các nhà trường sư phạm mầm non, có ý nghĩa quyết định

chất lượng quá trình đào tạo nguồn nhân lực ngành sư phạm mầm non. Do đó, quản lý hoạt động đào tạo là vấn đề cực kì quan trọng, cần được thực hiện nghiêm túc, khoa học và có tính sư phạm cao. Quản lý đào tạo là thực hiện đồng thời và đồng bộ các mặt về chính sách, chất lượng tuyển sinh, xây dựng và thực hiện chương trình đào tạo, quản lý phương pháp tổ chức giảng dạy... để tạo được những cơ sở quan trọng, quyết định đến chất lượng, hiệu quả quá trình đào tạo của nhà trường. Đó cũng là yếu tố ảnh hưởng rất lớn đến quá trình rèn luyện năng lực tổ chức hoạt động của SV sư phạm mầm non. Chính sách và cơ chế quản lý, tuyển dụng, sử dụng cán bộ, nhân viên, GV, quan tâm chăm lo đến đời sống vật chất, tinh thần của GV, SV có ảnh hưởng lớn đối với chất lượng rèn luyện năng lực hoạt động của người học, chất lượng đầu ra của các trường sư phạm mầm non.

*** Kiểm tra đánh giá học tập rèn luyện SV**

Kiểm tra, đánh giá là hoạt động không thể thiếu trong quá trình đào tạo của mọi cơ sở đào tạo để khẳng định chất lượng học tập, rèn luyện của SV. kiểm tra, đánh giá giúp GV kịp thời rút kinh nghiệm trong giảng dạy, giúp SV kịp thời điều chỉnh những sai sót, phát huy những mặt mạnh, khích lệ SV, nâng cao tinh thần trách nhiệm, ý thức trong học tập và rèn luyện mình để đạt kết quả học tập ngày càng tốt hơn. Đồng thời với công tác kiểm tra, đánh giá của nhà trường, của GV, cần hình thành ở SV nền nếp tự kiểm tra, tự đánh giá mình trong suốt quá trình học tập, rèn luyện của bản thân. Nâng cao ý thức trách nhiệm tự kiểm tra, đánh giá cho SV chính là giúp SV nâng cao ý thức học tập, rèn luyện để sau này trở thành GV có trách nhiệm cao trong cuộc sống và trong công việc. Mặt khác, kiểm tra, đánh giá giúp, nhà trường cũng như các cấp quản lý có cơ sở để điều chỉnh hoạt động đào tạo đảm bảo đạt được mục tiêu, yêu cầu đặt ra theo đúng chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước. Nội dung kiểm tra, đánh giá kết quả học tập, rèn luyện của SV bao gồm: Nhận thức về các bài giảng trong lớp, mức độ rèn luyện kỹ năng và thái độ, tính tích cực học tập, khả năng thực hành trong thực tiễn, tác phong, lối sống... Phương pháp kiểm tra đánh giá kết quả học tập, rèn luyện của SV thông qua các bài thi, các HĐTN, tham gia NCKH, các hoạt động xã hội do nhà trường, đoàn thanh niên tổ chức... Hình thức kiểm tra, đánh giá thông qua hoạt động dạy học, các hoạt động khác như: hội thi, câu lạc bộ,... hoạt động rèn luyện nghiệp vụ sư phạm thường xuyên, hoạt động kiến tập, thực tập sư phạm. Cần tiến hành đánh giá kết quả học tập, rèn luyện theo nhiều mức độ để sinh viên làm cơ sở tự rèn luyện phấn đấu, đồng

thời làm cơ sở cho việc khen thưởng, xếp loại học tập trong quá trình học tập ở nhà trường của SV.

*** GV hướng dẫn nghiệp vụ sư phạm cho SV**

Thông thường, GV hướng dẫn nghiệp vụ sư phạm cho SV chủ yếu là những người phụ trách các môn phương pháp, nghiệp vụ, tâm lý, giáo dục và một số bộ môn liên quan khác. Đây là những người đã có nhiều kinh nghiệm trong các hoạt động sư phạm ngoài xã hội, đã từng trải qua những thuận lợi, khó khăn trong nghề sư phạm. Là người tổ chức, hướng dẫn SV rèn luyện năng lực hoạt động, GV phải thường xuyên gần gũi SV để nắm bắt tâm tư, tình cảm, nguyện vọng, những vướng mắc của SV để kịp thời có những hướng dẫn, điều chỉnh và gợi ý có tính chất định hướng cho SV suy nghĩ, tìm ra các biện pháp hành động cụ thể nhất, mà không nên bày sẵn hay làm giúp, làm thay cho SV.

3. Kết luận

Mục tiêu giáo dục trong các trường sư phạm là đào tạo đội ngũ nhà giáo trong hệ thống giáo dục quốc dân, trong đó có GV bậc học mầm non. SV cần được rèn luyện kỹ năng sư phạm để đạt được năng lực sư phạm theo yêu cầu. Vì vậy, việc nâng cao năng lực sư phạm cho SV *các trường mầm non là vô cùng cần thiết. Mặt khác phải rèn luyện để SV biết vận dụng và vận dụng tốt lý luận vào thực tiễn giáo dục, phát triển tư duy, nâng cao năng lực thực hành theo mục tiêu đào tạo của nhà trường. Để tổ chức thực hiện phát triển năng lực tổ chức hoạt động với đồ vật của trẻ ấu nhi cho SV sư phạm mầm non một cách thuận lợi, hiệu quả, cán bộ, GV các cơ sở đào tạo GV mầm non cần nhận diện và khai thác ảnh hưởng tích cực của các yếu tố ảnh hưởng đến quá trình này.*

Tài liệu tham khảo

1. Công văn số 3676/BGDĐT-GDMN ngày 26 tháng 8 năm 2021 của Bộ Giáo dục và Đào tạo V/v Hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ năm học 2021-2022 đối với giáo dục mầm non
2. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, tr. 5
3. Lê Xuân Hồng. Một số đặc điểm giao tiếp của trẻ mẫu giáo trong nhóm chơi không cùng độ tuổi. Nhà Xuất Bản: ĐHS-PĐHQG Hà Nội, 1996.
4. Lê Xuân Hồng, Lê Thị Khang, Hồ Lai Châu. Những kỹ năng sư phạm mầm non. Tập 3. NXB Giáo dục. 2000
5. V. C. Nerxeciens, Socrates, Matxcova 1984. Đỗ Minh Hợp, Nguyễn Thanh, Nguyễn Anh Tuấn, Đại cương lịch sử triết học phương tây, Nxb. Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh, 2005
6. Xôrôkina, Giáo dục học mẫu giáo, Tập 1. - Phạm Minh Hạc (dịch) NXB Giáo dục Hà Nội 1979